

บทคัดย่อ

T 166504

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์ต่อการหกล้มของผู้สูงอายุในชุมชน และหาอุบัติการณ์การหกล้มของผู้สูงอายุในชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 403 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินปัจจัยเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่ได้จากการซักประวัติและส่วนที่ได้จากการตรวจร่างกาย ร่วมกับ แบบประเมินอื่นๆคือ แบบประเมินความจำ Mini Mental State Examination, แบบประเมินการทรงตัวและการเดินของ Tinetti ME และ Timed Up&Go test ของ Podsiadlo D และแบบประเมิน ADL Modified Barthel Index รวม 33 ข้อ ใช้วิธีวิจัยแบบการศึกษา ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional) โดยเก็บข้อมูลการหกล้มในช่วง 1 ปีก่อนการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ข้อมูลลักษณะทั่วไปใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา เช่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากกว่าสองตัวขึ้นไปใช้ Logistic regression model

ผลการวิจัยพบว่ามีอุบัติการณ์การหกล้มร้อยละ 25.1 โดยมีอุบัติการณ์การหกล้มหนึ่งครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.9 และอุบัติการณ์การหกล้มซ้ำ คิดเป็นร้อยละ 13.2

ปัจจัยเสี่ยงทางด้านสังคมประชากรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอุบัติการณ์การหกล้มคือ ปัจจัยทางด้านเพศ (p-value = 0.007)

ปัจจัยเสี่ยงทางด้านประวัติที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอุบัติการณ์การหกล้มคือ การเจ็บป่วยเฉียบพลัน และภาวะเวียนศีรษะ (p-value < 0.001 และ p-value = 0.001 ตามลำดับ)

T166504

ปัจจัยเสี่ยงทางด้านกระบวนการชราที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอุบัติการณ์การหกล้มคือการไต่บันทึบพร่องและการทรงตัวและการเดินบกพร่องจากการประเมินด้วย Tinetti Balance & Gait score (p-value = 0.034 และ p-value < 0.001 ตามลำดับ)

ปัจจัยเสี่ยงทางด้านสุขภาพจิตที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอุบัติการณ์การหกล้ม คือ ภาวะซึมเศร้าและภาวะวิตกกังวล (p-value = 0.003 และ p-value < 0.001 ตามลำดับ)

ปัจจัยเสี่ยงทางด้านปัจจัยภายนอกที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอุบัติการณ์การหกล้มคือการไต่ยามากกว่า 4 ชนิด การใส่รองเท้าที่ไม่พอดี การใส่ผ้าถุงหรือกระโปรงที่ยาวเกินไป ส่วนปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการหกล้ม ภายในบ้าน คือ พรมที่ไม่ยึดติดกับพื้น พรมมีขอบยื่น และมีเก้าอี้ต่ำเกินไปหรือไม่สะดวกในการลุก ภายนอกบ้าน คือ ทางเดินชำรุด และมีพุ่มไม้เตี้ยๆ ที่ทางเดินไปสู่บ้าน (p-value = 0.047, p-value = 0.035, p-value = 0.005, p-value = 0.016, p-value = 0.045, p-value = 0.013, p-value = 0.022 และ p-value = 0.026 ตามลำดับ)

ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆเพิ่มเติมที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอุบัติการณ์การหกล้ม คือ ความบกพร่องทาง Activity of Daily Living และการมีความยาวแขนมากกว่าความสูงเกิน 5 ซม. (p-value = 0.001 และ p-value = 0.047 ตามลำดับ)

ส่วนใหญ่หกล้มภายนอกบ้าน แต่ในกลุ่มผู้ที่มีอายุมากกว่า 80 ปีจะหกล้มภายในบ้าน ซึ่งเพศหญิงส่วนมากมักหกล้มช่วงเช้า แต่เพศชายมักหกล้มช่วงเย็น และส่วนใหญ่สามารถลุกขึ้นได้เองและใช้เวลาน้อยกว่า 5 นาที แต่ในเพศหญิงจำนวนผู้ที่ไม่สามารถลุกขึ้นได้เองและใช้เวลามากกว่า 5 นาทีในการอยู่บนพื้นมากกว่าเพศชาย

ผลทางด้านร่างกายที่เกิดหลังการหกล้มพบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้รับการบาดเจ็บจากการหกล้ม คิดเป็นร้อยละ 57.4% ส่วนผลทางด้านจิตใจที่เกิดขึ้นหลังการหกล้มพบว่าส่วนใหญ่กลัวการหกล้มซ้ำ คิดเป็นร้อยละ 66.3

เมื่อนำปัจจัยเสี่ยงต่างๆมาเข้าสมการ Logistic regression พบว่าปัจจัยที่มีผลกับการหกล้มโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียง 4 ปัจจัยเท่านั้น คือ ภาวะการเดินและการทรงตัวบกพร่องจากการประเมินด้วย Tinetti Balance & Gait score ความยาวแขนมากกว่าความสูงเกิน 5 ซม. เพศ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม คือ ภายนอกบ้านมีทางเดินชำรุดซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหกล้มมากที่สุดคือ ภาวะการเดินและการทรงตัวบกพร่อง นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบที่ 3 (รูปแบบที่ ไม่นำปัจจัยทางด้านจำนวนยาที่ใช้ประจำมากกว่า 4 ชนิด มาเข้าสมการ) เป็นรูปแบบที่ดีที่สุดในการทำนายการหกล้มส่วนเมื่อนำผู้ที่หกล้มภายในบ้านเข้าสู่สมการ logistic regression พบว่า การที่ภายในบ้านมีแสงสว่างไม่เพียงพอ มีอิทธิพลต่อการหกล้มมากที่สุด และเมื่อนำเฉพาะ

T 166504

ผู้ที่หกล้มภายนอกบ้านเข้าสู่สมการ logistic regression พบว่า การที่ภายนอกบ้านมีทางเดินชำรุด มีอิทธิพลต่อการหกล้มมากที่สุด และทั้งสองสมการนี้รูปแบบที่ 3 ก็เป็นรูปแบบที่ดีที่สุดในการทำนายการหกล้ม

Abstract

TE166504

Objectives of this research are to study risk factors that relate to the falling down of old agers in community. All data was taken from 403 randomly selected old agers (60 years old onward) who live in tambon Wat Chan , Phitsanulok Province. Risk evaluation was done based on information from 2 sources. One is from personal history and the other is from physical examination result together with another evaluation questions, all together 33 items. This research was carried out using cross - sectional method. All falling down data within one year before start of the study was collected. Data analysis was separated into two parts. General data was analyzed using descriptive statistic methodologies such as percentage, average, standard deviation etc. While Logistic Regression Model was used in analyzing data that involve more than two variables.

This research indicates the falling down incident of 25.1 percents. The risk factors that has significant relation to the falling down incident are gender, acute sickness, vertigo, hearing deficiency, body balance and gait deficiency (according to Tinetti Balance and gait score), depression, anxiety, more than 4 kinds of medicine intake, uncomfortable shoes, too long dress, environmental factors inside the house such as loose carpet, wavy or folded-up carpet, too low chair that cause difficulty while getting up, environmental factors outside the house such as damaged footpath, bushes along the path. Other factors are activity of daily living deficiency and more than 5 centimetres, longer arm span than height different. Falling down incident usually occur outside the

TE166504

house. Female usually fall down in the morning while male usually fall down in the evening. After falling down, most old agers get up by themselves within 5 minutes and mostly without physical injury but experience some anxiety that they will be afraid of falling down again in the future.

By putting all data into Logistic Regression formula, the result indicated that there were only 4 main relevant factors that influence the falling down significantly in statistical factors. These factors are balance and gait deficiency (according to Tinetti Balance and Gait Score), arm span that is more than 5 centimetres longer than height, gender and surroundings factor outside the house (damage path). Balance and gait deficiency is the biggest factor that related to the falling down incident. Further more, the third pattern, let out more than 4 kinds of medicine intake in the formula, is the best model to forecast the falling down incident.

In conclusion, this research shows falling down incident of 25.1 percents significant factors influence of falling down incident according to Logistic Regression Formula are the balance and gait deficiency (according to Tinetti Balance and Gait Score), arm span that is more than 5 centimetres longer than height, gender and surroundings factor outside the house (damage path).